

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Дорноговь аймгийн Хөвсгөл сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: ДГА-2023/17/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Дорноговь аймаг 2023 он	Дарга, тэргүүлэх аудитор: Т.Ган-Өлзий	
	Утас: 70522734	Цахим хаяг: domogovi@audit.gov.mn
	Аудитын менежер: У.Оюунтүлхүүр	Цахим хаяг: oyuntulkhuur.u@audit.gov.mn
	Утас: 70523020	Цахим хаяг: oyuntulkhuur.u@audit.gov.mn
	Аудитор: Б.Алтанзул	
	Цахим хаяг: altanzulb@audit.gov.mn	

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1.Хараат бус аудиторын дүгнэлт.....	2
2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл.....	4
3.Санхүүгийн тайлангийн тодруулга	9
3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа	9
3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин	10
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал	10
3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд	11
3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв.....	11
4.Аудитын тайлан	13
4.1 Ерөнхий зүйл	13
4.2 Материаллаг байдал.....	13
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт.....	13
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	13
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт.....	14
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	14
5.Аудитын илрүүлэлт.....	14
5.1 Зөвлөмж	15
6.Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл	16

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
ҮОМШӨ	Үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалах өвчин

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	97,232,008.94	115,053,581.94
33	АВЛАГА	15,525,286.81	15,306,677.81
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	500,000.00	289,800.00
335	Бусад авлага	15,025,286.81	15,016,877.81
3351	Байгууллагаас авах авлага	14,835,286.81	15,016,877.81
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	190,000.00	-
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	81,706,722.13	99,746,904.13
354	Хангамжийн материал	69,309,832.13	88,626,534.13
35410	Бичиг хэргийн материал	2,292,138.00	2,627,700.00
35420	Аж ахуйн материал	35,401,794.13	51,748,634.13
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	5,839,900.00	18,064,200.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	5,546,400.00	-
35450	Барилгын засварын материал	1,500,000.00	1,500,000.00
35460	Хувийн материал	201,600.00	-
35470	Бусад хангамжийн материал	18,528,000.00	14,686,000.00
35600	Мал амьтад	12,396,890.00	11,120,370.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БҮС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	1,520,416,338.98	1,477,122,078.93
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	1,520,416,338.98	1,477,122,078.93
392	Биет хөрөнгө	1,428,991,089.00	1,386,520,412.05
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	649,480,415.96	649,480,415.96
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	37,323,047.22	51,044,664.54
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	213,610,000.00	280,470,000.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	104,519,833.14	126,664,833.44
39205	Машины тоног төхөөрөмж (компьютер)	96,614,377.80	105,674,418.80
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	64,643,709.28	65,438,112.91
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	41,591,670.90	42,189,670.90
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	13,483,801.03	19,836,672.80
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	1,178,786,893.60	1,178,786,893.60
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	531,121,878.59	607,096,703.52
393	Биет бүс хөрөнгө	91,425,249.98	90,601,666.88
39301	Програм хангамж	3,586,000.00	3,586,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	1,558,750.02	2,382,333.12
39303	Бусад биет бүс хөрөнгө	89,398,000.00	89,398,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III-I+II	1,617,648,347.92	1,592,175,660.87
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	1,089,341.00	-
41	БОГИНО ХУГААЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	1,089,341.00	-
413	Өглөг	1,089,341.00	-
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	260,000.00	-
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	685,493.00	-
4136	Бусад өглөг	143,848.00	-
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	115,410.00	-
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	28,438.00	-
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	1,616,559,006.92	1,592,175,660.78
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	1,616,559,006.92	1,592,175,660.78
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	1,405,764,735.81	1,405,764,735.81
512	Хуримтлагдсан үр дүн	50,357,840.26	25,974,494.21
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	50,357,840.26	20,357,840.26
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	24,383,346.05
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	160,436,430.85	160,436,430.85
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI-IV+V	1,617,648,347.92	1,592,175,660.78

4417144353
ЕЮА0056 9025707

Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

/төгрөгөөр/

Давсмы код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮНЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (0)		
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	620,465,459.65	609,212,341.81
120	Нийтлэг татварын бус орлого	223,696,739.91	83,707,616.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	223,696,739.91	83,707,616.00
1E-06	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	762,500.00	830,000.00
120017	Үнэ төлбөргүй дүгнэн авсан орлого-Үндсэн хөрөнгө	762,500.00	830,000.00
120018	Үнэ төлбөргүй дүгнэн авсан орлого-Бариа материал	199,741,083.00	70,578,616.00
13	ТҮСЛЭМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	23,193,156.91	17,299,000.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	396,768,719.74	520,504,745.81
131104	Дэд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчийн хувиарилсан хөрөнгө	55,874,429.00	30,148,493.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	2,000,000.00	3,091,000.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	53,874,429.00	27,057,493.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	340,894,290.74	490,356,252.81
2	ҮНЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	340,894,290.74	490,356,252.81
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	608,991,332.87	617,182,621.22
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧЛЭГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	608,991,332.87	617,182,621.22
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	499,866,019.87	610,672,521.22
210101	Үндсэн цалин	245,556,864.13	264,772,302.00
210102	Нэмэгдэл	225,231,764.13	199,334,641.00
210103	Умаа хоолны хөнгөлөлт	-	28,681,601.00
210104	Урамшуулал	10,771,000.00	16,395,672.00
2102	Ажил өлгөгчөөс нийгмийн даатгалд төлөх нийцтэл	9,554,100.00	20,360,388.00
210201	Тэтгэрийн даатгал	32,126,700.00	33,092,118.70
210202	Тэтгэмжийн даатгал	23,129,000.00	22,336,659.76
210203	ҮОМШӨ-ийн даатгал	2,124,800.00	2,688,714.19
210204	Ажлагуулийн даатгал	1,924,200.00	2,150,671.32
210205	Эрүүд мөнхийн даатгал	449,900.00	538,042.97
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	4,498,800.00	5,378,030.46
210301	Гэрэл, цахилгаан	14,089,123.61	24,973,772.11
210302	Тууш, халаалт	4,685,723.61	6,234,439.11
210303	Цэжэр, бохир ус	8,803,400.00	18,339,333.00
2104	Хаягдсан, бараа материалын зардал	600,000.00	400,000.00
210401	Бичиг хэрэг	24,703,435.37	44,533,458.00
210402	Тээжэр, шатаауу	3,147,212.00	5,958,438.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	16,626,663.00	27,717,070.00
210405	Хөгжлийн зайлшгүй, хором мөргөмжийн үстгал, ариутгал	2,756,704.00	2,014,540.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн мэтгэл, ахуйн эд гүйлс	39,200.00	254,000.00
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	1,131,600.00	4,791,920.00
2106	Нормативт зардал	1,002,056.37	3,797,490.00
210502	Хоол, тунх	4,550,860.00	3,164,980.00
210503	Нормын тунхас, зөвлөл шилэн	4,415,970.00	3,082,600.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	134,890.00	82,380.00
210604	Урсгал засвар	2,115,098.69	48,206,800.00
2107	Төмилөлт, зочны зардал	1,567,098.69	48,206,800.00
210702	Дотоод албан томилолт	2,221,122.00	6,325,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	2,221,122.00	6,325,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	21,040,345.50	32,569,481.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	20,112,311.50	31,370,877.00
210804	Тээрийн хэргиспийн татвар	257,975.00	555,775.00
210805	Тээрийн хэргиспийн оношлогоо	315,228.00	330,053.00
210807	Газрын төлбөр	143,000.00	121,000.00
2109	Бариа үйлчилгээний бусад зардал	211,831.00	191,776.00
210901	Бариа үйлчилгээний бусад зардал	153,462,470.57	153,034,609.41
210902	Хөгжөл үйлчилгээний хяналта хийх	25,819,260.00	17,992,000.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн мэтгэл, хорогдол	-	800,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	127,643,210.57	134,242,609.41
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	9,125,313.00	6,510,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагналы урамшуулал	9,125,313.00	6,510,000.00
3	ҮНЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	111,474,116.78	7,970,159.41
225	ҮНЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	40,442,909.38	16,413,186.64
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсан гарз	37,942,909.38	16,956.64
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал	-	-
225011	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал- бараа материал	2,500,000.00	15,120,000.00
4	ҮНЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	40,442,909.38	16,413,186.64
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	151,917,026.16	24,383,346.05

4417144353
EЮA0056 9025707

Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Давсмын код	Үзүүлэлт	Өмнөт омы гүйцэтгэл	Тайлант омы гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	401,930,061.75	636,298,812.63
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО		
120	Нийтлэг татварын бус орлого	762,500.00	830,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	762,500.00	830,000.00
1E-06	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжлэл	762,500.00	830,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САВУУГАЙЛТИЙН ОРЛОГО	401,167,561.75	635,468,812.63
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	60,273,261.01	45,112,559.82
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хүчирхэгжсэн хөрөнгө	2,000,000.00	3,091,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны гүрэмд бай болсон нэмэлт орлого	58,273,261.01	42,021,559.82
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжлэл	340,894,290.74	490,356,252.81
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжлэл /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	340,894,290.74	490,356,252.81
2	НИШТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	401,930,061.75	616,912,412.63
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	401,930,061.75	616,912,412.63
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧЛЭГ ЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	377,404,109.93	601,392,133.81
2101	Цалин хөлс болон өрмөгдөл тэмцэл	245,916,574.13	264,532,302.00
210101	Үндсэн цалин	225,591,474.13	199,094,641.00
210102	Нэмэгдэл	-	28,681,601.00
210103	Унаа зоослын хөнгөлөлт	10,771,000.00	16,395,672.00
210104	Урамшуулал	9,554,100.00	20,360,388.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх ниймтгэл	32,126,700.00	33,381,918.70
210201	Тэтгэмжийн даатгал	23,129,000.00	22,626,459.86
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,249,500.00	2,688,714.19
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,799,500.00	2,150,671.32
210204	Ажлын үйлдлийн даатгал	449,900.00	538,042.87
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,498,800.00	5,378,030.46
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	13,696,524.61	24,861,939.11
210301	Гэрэл, хийцлэлийн	4,685,723.61	7,042,439.11
210302	Тулш, халаалт	8,410,801.00	17,419,500.00
210303	Цэвэр, бохир ус	600,000.00	400,000.00
2104	Хангамж, бариа материалын зардал	18,580,804.00	36,412,603.00
210401	Бичиг хэрэг	3,316,360.00	4,700,900.00
210402	Тээвэр, шатахуун	11,384,420.00	26,873,343.00
210403	Шуудан, холбоо, интернетын талбэр	2,791,364.00	2,400,020.00
210404	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	297,800.00	240,000.00
210405	Бага үндэстэй, тургэн эмэгдэх, ахуйн эд зүйлс	790,860.00	2,198,340.00
2105	Нормативт зардал	559,920.00	-
210503	Нормын гүнжис, зөвлөн зидэл	559,920.00	-
2106	Эл хогшил, урсгал засварын зардал	6,329,289.69	76,229,490.00
210601	Багаж, техник хэрэгсэл	-	3,744,500.00
210602	Тавилга	461,900.00	2,001,800.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэгсэл	-	1,722,500.00
210604	Урсгал засвар	5,867,389.69	68,760,690.00
2107	Төмөрлөлт, зочны зардал	2,182,722.00	6,325,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	2,182,722.00	6,325,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, гуравыг	27,969,655.50	34,721,893.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад үйлчилгээний төлбөр гуравыг	26,940,621.50	33,523,289.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, хэрэгшил тогтоох	101,000.00	-
210803	Датгалын үйлчилгээ	257,975.00	555,775.00
210804	Тээврийн хэрэгсэлийн татвар	315,228.00	330,053.00
210805	Тээврийн хэрэгсэлийн оноолгоого	143,000.00	121,000.00
210807	Газрын төлбөр	211,831.00	191,778.00
2109	Бариа үйлчилгээний бусад зардал	30,041,920.00	24,926,988.00
210901	Бариа үйлчилгээний бусад зардал	29,841,920.00	23,970,238.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн даатгаа хийх	200,000.00	956,750.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	24,626,941.82	14,620,278.82
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	9,751,875.00	7,722,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	9,751,875.00	7,722,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	14,774,066.82	6,798,278.82
213406	Нэмэлт санхүүжилтийн төвлөрүүлэх шилжүүлэг	14,774,066.82	6,798,278.82
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)-(1)-(2)	-	20,386,400.00
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	-	20,386,400.00
22	ХӨРӨНГӨНИЙ ЗАРДАЛ	-	20,386,400.00
2200	Дотоод их үүсвэрээр	-	20,386,400.00
222001	Томоо төлөөрөмж	-	19,788,400.00
223001	Бусад хөрөнгө	-	598,000.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)-(4)-(5)	-	20,386,400.00
8	НИШТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)-(3)-(6)-(7)	-	-
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	-
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	-

4417144353
EIOA0056 9025707

Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний мөөц	Хувирагдсан дүн	Засгийн газрын хувь өрхлөөний нийт дүн
C01	2018 оны 12-р сарын 31-нээсх үлдэгдэл	1,403,764,735.81	163,037,406.73	- 23,332,373.02	1,543,469,769.52
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	2,658,995.88	2,658,995.88
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,405,764,735.81	163,037,406.73	- 20,673,377.14	1,548,128,765.40
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	-	2,600,975.88	-	2,600,975.88
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	-	-	-	-
C06	Орлогын тайланц хүлээн зөвшөөрөөгүй олд, гарз	-	-	-	-
C07	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	71,031,217.40	71,031,217.40
C08	2019 оны 12-р сарын 31-нээсх үлдэгдэл	1,405,764,735.81	160,436,430.85	50,357,840.26	1,616,559,006.92
D01	2020 оны 1-р сарын 1-нээсх үлдэгдэл	1,405,764,735.81	160,436,430.85	50,357,840.26	1,616,559,006.92
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-	-
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,405,764,735.81	160,436,430.85	50,357,840.26	1,616,559,006.92
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	-	-	-	-
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	-	-	-	-
D06	Орлогын тайланц хүлээн зөвшөөрөөгүй олд, гарз	-	-	-	-
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	-	-	-	-
D08	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	24,383,346.05	24,383,346.05
D09	2020 оны 12-р сарын 31-нээсх үлдэгдэл	1,405,764,735.81	160,436,430.85	25,974,184.21	1,592,175,660.87

4417144353
EHOAD056 9025707

Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/Төгрөгөөр/

Эхний засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны			
		Батлагсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү дүн	Хувь
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЭЗЭЛЛИН ДҮН	505,639,500.00	491,186,252.81	14,453,247.19	97.14%
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	505,639,500.00	491,186,252.81	14,453,247.19	97.14%
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙТЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	497,877,500.00	483,464,252.81	14,413,247.19	97.11%
2101	Цалин хэж болон нэмэгдэл урамшил	274,293,300.00	264,532,302.00	9,760,998.00	96.44%
210101	Үндсэн цалин	210,837,100.00	199,094,641.00	11,742,459.00	94.43%
210102	Нэмэгдэл	28,886,200.00	28,681,601.00	204,599.00	99.29%
210103	Унал хоолны хөнгөлөлт	12,200,000.00	16,395,672.00	- 4,195,672.00	134.39%
210104	Урамшуулал	22,370,000.00	20,360,388.00	2,009,612.00	91.02%
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	35,972,000.00	33,381,918.70	2,590,081.30	92.80%
210201	Түтээрийн даатгал	24,999,700.00	22,626,459.86	2,373,240.14	90.51%
210202	Түтээмжийн даатгал	2,742,800.00	2,688,714.19	54,085.81	98.03%
210203	ҮОЛШӨ-ийн даатгал	2,194,800.00	2,150,671.32	44,128.68	97.99%
210204	Ажлынүйлийн даатгал	548,600.00	538,042.87	10,557.13	98.08%
210205	Эрүүл яамдын даатгал	5,486,100.00	5,378,030.46	108,069.54	98.03%
2103	Байр ашиглахтай хэлбэртэй тогтмол зардал	24,862,000.00	24,861,939.11	60.89	100.00%
210301	Гүйц, шилжүүл	7,042,500.00	7,042,439.11	60.89	100.00%
210302	Түлш, хяналт	17,419,500.00	17,419,500.00	-	100.00%
210303	Цэрэр, бохир ус	400,000.00	400,000.00	-	100.00%
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	31,283,200.00	31,232,460.00	50,740.00	99.84%
210401	Бичиг хэрэг	4,500,000.00	4,520,900.00	- 20,900.00	100.46%
210402	Тээвэр, шатахуун	21,933,200.00	21,933,200.00	-	100.00%
210403	Шуудан, холбоо, интернетын төлбөр	2,400,000.00	2,340,020.00	59,980.00	97.50%
210405	Хөг хаягдлыг зайлуулах, хором морьчдийн усгал, ариутгал	250,000.00	240,000.00	10,000.00	96.00%
210406	Бага үнэтэй, тургын зогшил, ахуйн эв зүйс	2,200,000.00	2,198,340.00	1,660.00	99.92%
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	94,620,000.00	94,511,990.00	108,010.00	99.89%
210601	Багаж, техник, хэргийн	21,500,000.00	21,429,000.00	71,000.00	99.67%
210602	Тавилга	2,600,000.00	2,599,800.00	200.00	99.99%
210603	Хөдөлмөр хангамжийн хэргийн	1,750,000.00	1,722,500.00	27,500.00	98.43%
210604	Урсгал засвар	68,770,000.00	68,760,690.00	9,310.00	99.99%
2107	Төмрөлт, зочны зардал	4,500,000.00	4,265,000.00	235,000.00	94.78%
210702	Дотоон албан төмрөлт	4,500,000.00	4,265,000.00	235,000.00	94.78%
2108	Бусадар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураал	25,347,000.00	24,721,893.00	625,107.00	97.53%
210801	Бусадар гүйцэтгүүлсэн бусад ажил, үйлчилгээний төлбөр	24,040,000.00	23,523,289.00	516,711.00	97.85%
210803	Дамгалын үйлчилгээ	600,000.00	555,775.00	44,225.00	92.63%
210804	Тээврийн хэрэгсэлийн төлбөр	337,000.00	330,053.00	6,947.00	97.94%
210805	Тээврийн хэрэгсэлийн оновчтойгоо	150,000.00	121,000.00	29,000.00	80.67%
210807	Газрын төлбөр	220,000.00	191,776.00	28,224.00	87.17%
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	6,000,000.00	5,956,750.00	43,250.00	99.28%
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	5,000,000.00	5,000,000.00	-	100.00%
210902	Хөгжил үйлчилгээний далайга хийж	1,000,000.00	956,750.00	43,250.00	95.68%
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	7,762,000.00	7,722,000.00	40,000.00	99.48%
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	7,762,000.00	7,722,000.00	40,000.00	99.48%
213209	Нэг удаагийн гүйцэтгэл, шилжилт урамшуулал	7,762,000.00	7,722,000.00	40,000.00	99.48%
1320	ОРОН НҮТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	505,639,500.00	491,186,252.81	14,453,247.19	97.14%
132001	ОРОН НҮТГИЙН ТӨСВӨӨС	505,639,500.00	490,356,252.81	14,783,247.19	97.07%
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	500,000.00	830,000.00	- 330,000.00	166.00%
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжүүл	500,000.00	830,000.00	- 330,000.00	166.00%
61	БАЙГУУЛАГЫН ТОО	10.00	10.00	-	100.00%
610001	Төсвийн байгууллага	5.00	5.00	-	100.00%
610002	Төсвөөс гадуур байгууллага	5.00	- 5.00	-	100.00%
62	АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	25.00	21.00	4.00	84.00%
620001	Удирдах ажилтан	7.00	7.00	-	100.00%
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	10.00	5.00	5.00	50.00%
620003	Үйлчлэх ажилтан	8.00	9.00	- 1.00	112.50%
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	25.00	21.00	4.00	84.00%
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	9.00	6.00	3.00	66.67%
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТУ)	10.00	9.00	1.00	90.00%
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	6.00	6.00	-	100.00%

4417144353
EЮA0056 9025707

Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛЛИЙН ДҮН	45,112,559.82
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	45,112,559.82
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	38,314,281.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	5,180,143.00
210401	Бичиг хэрэг	180,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	4,940,143.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	60,000.00
2107	Томшилолт, зочны зардал	2,060,000.00
210702	Дотоод албан томшилолт	2,060,000.00
2108	Буслаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	10,000,000.00
210801	Буслаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	10,000,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	21,074,138.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	21,074,138.00
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	6,798,278.82
213303	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	
213405	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчид олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	6,798,278.82
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	45,112,559.82
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	45,112,559.82
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид гуваарилсан хөрөнгө	3,091,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үлдсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	42,021,559.82
IV	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)-(II)-(I)	
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-

4417144353
E:OA0056 9025707

3. Санхүүгийн тайлангийн тодруулга

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуульд дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлэхээр заасан байна. Үүнд:

- Харьяалах нутаг дэвсгэрийнхээ эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийн стратеги төлөвлөлт, хөтөлбөр, төслийг боловсруулах;
- Засаг даргын үйл ажиллагаанд мэргэжил, арга зүй, техник, зохион байгуулалтын туслалцаа үзүүлэх, ажиллах нөхцөлөөр хангах;
- Хурал, Засаг дарга, доод шатны нутгийн захиргааны байгууллагыг шаардлагатай мэдээллээр хангах;
- Хууль тогтоомж, Засгийн газар, Хурал, Засаг даргын шийдвэрийг холбогдох байгууллага, албан тушаалтанд хүргүүлэх, хэрэгжилтийг зохион байгуулах, гүйцэтгэлд нь хяналт тавьж үр дүнг тооцох;
- Тамгын газрын бичиг хэргийг хөтлөх, байгууллага, иргэдээс ирүүлсэн өргөдөл, санал, гомдлыг шийдвэрлэх ажлыг зохион байгуулах;
- Төрийн захиргааны ажилтныг бэлтгэх, давтан сургах, мэргэшүүлэх, тэдний ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах ажлыг хууль тогтоомжийн хүрээнд зохион байгуулах;
- Тухайн шатны Хурлын хэвийн үйл ажиллагааг ханган үйлчлэх.

Хөвсгөл сумын Засаг даргын Тамгын газар нь зорилгоо дараах байдлаар тодорхойлжээ. Үүнд:

- Төрийн үйлчилгээг хуульд нийцүүлэн ил тод хөнгөн шуурхай явуулахын зэрэгцээ нутаг дэвсгэрийн зохистой байршил, байгалийн нөөц баялаг, дэд бүтцийн давуу талд тулгуурлан сумаа нийгэм эдийн засгийн бие даан хөгжих нөхцөлийг бүрдүүлэн ажиллах.

Байгууллагын 2022 онд дэвшүүлсэн зорилт:

- Иргэний хөгжлийг дэмжих жил

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Байгууллагын үйл ажиллагаа явуулж буй хууль эрх зүйн орчин

- Төсвийн тухай хууль;
- Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль;
- Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль;
- Татварын ерөнхий хууль;
- Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хууль;
- Нийгмийн даатгалын тухай хууль;
- Төрийн албаны тухай хууль;
- Хөдөлмөрийн тухай хууль;
- Шилэн дансны тухай хууль;
- Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль;
- Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил үйлчилгээ, худалдан авах тухай хууль;
- Ахмад настны тухай хууль;
- Нийтээр тэмдэглэх баярын болон тэмдэглэлт өдрүүдийн тухай хууль;
- Бусад.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

Санхүүгийн хяналт, дотоод аудитын албанаас 2022 онд хяналт шалгалт хийгдээгүй байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Хөвсгөл сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Байгууллагын мөрдөж буй нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг 2021 оны 12 дугаар сарын 21-ны өдрийн сумын Засаг даргын А/646 тоот захирамжаар батлуулсан байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Хөвсгөл сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан "Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар"-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 25.5 сая төгрөгөөр буюу 1.6 хувиар буурсан байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт /мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
A	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	-	-	-
Авлага	15,525.3	15,306.7	-0.2
Урьдчилгаа	-	-	-
Бараа материал	81,706.7	99,746.9	18,040.1
Үндсэн хөрөнгө	1,520,416.3	1,477,122.1	-43,294.2
Нийт хөрөнгө	1,617,648.3	1,592,175.7	-25,472.7
Өр төлбөр	1,089.3	-	-1,089.3
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	1,616,559.0	1,592,175.6	-24,383.3
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	1,617,648.3	1,592,175.6	-25,472.7

Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан бараа материал, үндсэн хөрөнгийн данс байна.

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 99.7 сая төгрөг болж 18.0 сая төгрөгөөр өссөн байна. Тодруулбал: Өвс, тэжээл болон Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгө оруулалтаар хийгдсэн бараа материалыг орлогод бүртгэснээс шалтгаалжээ.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 1,477.1 сая төгрөг болж 43.3 сая төгрөгөөр буурсан нь холбогдох шийдвэрийн дагуу хөрөнгө акталж данснаас хассанаас шалтгаалжээ.

Өмнөх оны өр төлбөрийг барагдуулж, тайланд онд өр төлбөр байхгүй байна.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 1,592.2 сая төгрөг болж 24.4 сая төгрөгөөр буурсан нь тайлант үеийн үр дүн буурснаас шалтгаалжээ.

Хөвсгөл сумын Засаг даргын Тамгын газрын санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаар нийт орлого өмнөх оноос 11.2 сая төгрөгөөр буурсан нь үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлоготой холбоотой байна.

Нийт зардлын гүйцэтгэл өмнөх оноос 108.2 сая төгрөгөөр буюу 21.3 хувиар өссөн байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан цалин хөлс, хангамж бараа материалын зардал, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр хураамж зардлууд байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Төсвийг 339.2 сая төгрөгөөр баталсан байсныг тодотголоор цалин хөлсний зардлыг 43.6 сая төгрөг, байр ашиглалттай холбоотой зардлыг 2.5 сая төгрөг, хангамж бараа материалын зардлыг 9.6 сая төгрөг, эд хогшил урсгал засварын зардлыг 90.5 сая төгрөг,

бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж зардлыг 9.1 сая төгрөгөөр нийт 166.4 сая төгрөгөөр нэмэгдүүлэн баталсан байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 1 хөтөлбөр 7 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 505.6 сая төгрөгийн төсөв баталснаас 505.1 сая төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс, 0.5 сая төгрөгийг туслах үйл ажиллагааны орлогоос бүрдүүлэхээр байна.

Гүйцэтгэлээр орон нутгийн төсвөөс 490.3 сая төгрөгийн санхүүжилт олгож, туслах үйл ажиллагааны орлого 0.8 сая төгрөгийг бүрдүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 491.2 сая төгрөг буюу 97.1 хувьтай байгаа нь цалин хөлс 9.8 сая, ажил олгогчоос олгох нийгмийн даатгалын шимтгэл 2.6 сая, байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал 0.3 сая төгрөгөөр тус тус дутуу зарцуулсантай холбоотой байна.

Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

Д/д	Хөтөлбөр, арга хэмжээ	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	/мянган төгрөгөөр/	
				Зөрүү	Биелэлт
70106 – Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага					
1	Үндсэн үйл ажиллагаа	361,497.6	350,935.1	10,562.5	97.1
2	Баг, хорооны үйл ажиллагааны зардал	62,508.2	60,117.2	2,391.0	96.2
3	Мэдээлэл, сурталчилгааны зардал	2,714.0	2,709.0	5.0	99.8
4	Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж	100.0	100.0	-	100
5	Орон нутгийн нөөц хөрөнгө	10,000.0	10,000.0	-	100
6	Хур хог хаягдал, орчны бохирдол	17,054.5	17,048.5	6.0	100
7	Улсын их баяр наадам	5,000.0	5,000.0	-	100
Нийт дүн		458,874.3	445,909.8	12,964.5	97.2

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Дээд шатны төсвийн захирагчаас 3.1 сая төгрөг, үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого 42.0 сая төгрөг, нийт 45.1 сая төгрөгийн орлогыг бүрдүүлжээ. Үүнээс: бичиг хэрэг 0.2 сая, тээвэр шатахуун 4.9 сая, дотоод албан томилолт 0.2 сая, бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад ажил үйлчилгээ 10.0 сая, бараа үйлчилгээний бусад зардал 21.1 сая төгрөг нийт 38.3 сая төгрөгийг зарцуулж, үлдэгдэл 6.8 сая төгрөгийг орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлжээ.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

4. Аудитын тайлан

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана” гэж заасны дагуу Хөвсгөл сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудитын санал дүгнэлт, түүний үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Мөн байгууллагын үйл ажиллагааг сайжруулах Төрийн хэмнэлтийн тухай холбогдох заалтуудыг хэрэгжүүлж ажиллах талаар өгсөн зөвлөмжийг тусгасан болно.

Аудитыг аудитор Б.Алтанзул гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер У.Оюунтүлхүүр, дарга, тэргүүлэх аудитор Т.Ган-Өлзий нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Хөвсгөл сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Дорноговь аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 01 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 03/147 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт хөрөнгийг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг “дунд” гэж үнэллээ.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2021 оны санхүүгийн тайлангийн нийт зардлын 508.9 сая төгрөгөөс 1.5 хувиар буюу 7.6 сая төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 70 хувиар буюу 5.3 сая төгрөгөөр тогтоосон.

Тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор байгууллага дээд шатны байгууллагаас өгсөн заавар, зөвлөгөөг мөрдөж ажилласан байна.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант хугацаанд оруулбал зохих 159 мэдээллээс цалингийн зардлаас бусад 5 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий 62.1 сая төгрөгийн 6 орлогын мөнгөн гүйлгээг мэдээлээгүй, 66.6 сая төгрөгийн 8 зарлагын мөнгөн гүйлгээг хугацаа хоцроон мэдээлсэн байна. Хөрөнгө зарцуулах 53.5 сая төгрөгийн 19 тушаалаас 35.1 сая төгрөгийн 10 тушаалыг байршуулаагүй байна.

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим, сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь Шилэн дансны тухай хууль

тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцсэн, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуульд нийцсэн байна гэж дүгнэлээ.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Завсрын аудитаар 5 эрсдэлийг тодорхойлж, горим сорил хэрэгжүүлсэн.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн 1 албан шаардлага, 2 зөвлөмжийг хэрэгжүүлж ажилласан байна. Хэрэгжүүлсэн тайлан нотлох баримтаар баталгаажуулан ирүүлсэн болно.

Хүснэгт 3. Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитын үзүүлэлт		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Акт	-	-	-	-	-
Албан шаардлага	2	25,250.0	2	25,250.0	100
Зөвлөмж	1	-	1	-	100
Нийт дүн	3	25,250.0	3	25,250.0	100

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Анхаарал татахуйц асуудал байхгүй байна.

5. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 66.3 сая төгрөгийн 2 алдаа илэрснээс аудитын явцад 66.3 сая төгрөгийн 2 алдааг залруулсан. Үүнд:

1. Цалингийн өглөгийг 65.9 сая төгрөгөөр дутуу бүртгэснийг залруулав.
2. Бодогдсон цалингаас 0.4 сая төгрөгийн нийгмийн даатгалын шимтгэлийг суутгаж, төлсөнг авлагаар бүртгэж залруулав.

Аудитаар нийт 0.2 сая төгрөгийн 4 зөрчил илэрснээс 0.2 сая төгрөгийн төлбөрийн акт тогтоож, 3 зөвлөмж өгсөн.

5.1 Төлбөрийн акт

Орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийг түрээслүүлсний орлого 0.2 сая төгрөгийг аймгийн Түрээсийн орлогын дансанд төвлөрүүлээгүй байна. Энэ нь "Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай" хууль, "Орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийг түрээслүүлэх журам"-ын 3.10-т "Түрээслүүлэгч түрээсийн орлогын 50 хувийг байгууллагын нэмэлт орлогын дансанд, 50 хувийг сар бүр аймгийн Түрээсийн орлогын 100060000953 тоот дансанд төвлөрүүлж, улирал бүр тооцоо нийлж байна" гэж заасныг зөрчсөн байна.

5.2 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Хууль, тогтоомжийн хэрэгжилттэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Бичгийн цаас, хувилагч, хэвлэгчийн хорны зардлын тайлант жилийн гүйцэтгэлийг шалгахад бичгийн цаас 1.0 сая төгрөгөөр, хэвлэгчийн хор 0.8 сая төгрөгөөр нийт 1.8 сая төгрөгөөр

/48 ширхэг/ өмнөх оны гүйцэтгэлээс хэтрүүлэн зарцуулсан байгаа нь Төсвийн хөрөнгийг үр ашиггүй зарцуулах үр дагавартай байна. Энэ нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2.4-д "бичиг хэрэг, албан хэрэг хөтлөлтийг байгууллагын дотоод сүлжээнд цахим хэлбэрт шилжүүлэх зэргээр бичгийн цаас, хувилагч, хэвлэгчийн хорны зардлыг хэмнэх" гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн холбогдох заалтуудыг хэрэгжүүлэн ажиллаж, тус хуулийн 4 дүгээр зүйлд заасан хэмнэлтийн горим хэрэгжүүлэхэд баримтлах зарчмыг баримтлан ажиллах.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 09 дугаар сарын 20-ний өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

2. Хууль, тогтоомжийн хэрэгжилттэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Шилэн дансны оруулбал зохих 159 мэдээллээс цалингийн зардлаас бусад 5 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий 62.1 сая төгрөгийн 6 орлогын мөнгөн гүйлгээг мэдээлээгүй, 66.6 сая төгрөгийн 8 зарлагын мөнгөн гүйлгээг хугацаа хоцроон мэдээлсэн байна. Хөрөнгө зарцуулах 53.5 сая төгрөгийн 19 тушаалаас 35.1 сая төгрөгийн 10 тушаалыг байршуулаагүй байна. Энэ нь Мэдээллийг ил тод байдал алдагдах үр дагавар болгох эрсдэлтэй бөгөөд "Шилэн дансны тухай" хуулийн 6.4.8-т "бонд, зээл, өрийн бичиг, баталгаа, түүнтэй адилтгах санхүүгийн бусад хэрэгсэл, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн гэрээ, концесс, төсөв, өмч, хөрөнгө, мөнгө зарцуулах, өр, авлага үүсгэсэн аливаа шийдвэрийг долоо хоногийн дотор мэдээлнэ", 6.4.5-т "Цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг гүйлгээ тус бүрээр, гүйлгээний агуулга, хүлээн авагчийн нэрээр долоо хоногийн дотор мэдээлнэ" гэсэнтэй нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

"Шилэн дансны тухай" хуулийн 6.4.8-т "бонд, зээл, өрийн бичиг, баталгаа, түүнтэй адилтгах санхүүгийн бусад хэрэгсэл, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн гэрээ, концесс, төсөв, өмч, хөрөнгө, мөнгө зарцуулах, өр, авлага үүсгэсэн аливаа шийдвэрийг долоо хоногийн дотор мэдээлнэ", 6.4.5-т "Цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг гүйлгээ тус бүрээр, гүйлгээний агуулга, хүлээн авагчийн нэрээр долоо хоногийн дотор мэдээлнэ" гэж заасныг хэрэгжүүлж ажиллах

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 10 дугаар сарын 20-ний өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

3. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэлтэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: 0.8 сая төгрөг, түлш халаалтын зардалд 4.6 сая төгрөг, шуудан холбооны зардалд 0.4 сая төгрөг, тээвэр шатахууны зардалд 2.3 сая төгрөгийг илүү шилжүүлэн нийт 8.2 сая төгрөгийн авлага үүсгэсэн байна. Энэ нь төсвийн хөрөнгийг үр ашиггүй зарцуулах эрсдэлтэйгээс гадна Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйл 6.4.8 "төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх" гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйл 6.4.8 "төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх" гэж заасныг хэрэгжүүлж ажиллах

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 10 дугаар сарын 20-ний өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6.Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Өглөг дутуу үүсгэсэн	1	65,937.7	-	-	-	-	1	65,937.7	-	-	-	-
Илүү суутгасан НДШ-ийг авалгаар бүртгэх	1	409.1	1	409.1	-	-	1	409.1	-	-	-	-
Дүн	2	66,346.8	1	409.1	-	-	2	66,346.8	-	-	-	-

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс							
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг мөрдөж ажиллаагүй	1	0	-	-	-	-	1	0	-	-
Шилэн дансны тухай хуулийг хэрэгжүүлж ажиллаагүй	1	0					1	0		
Авлага, өр төлбөр үүсгэсэн байх	1	0					1	0		
Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийг түрээслүүлсний төлбөрийг дутуу төвлөрүүлсэн байх	1	165.0	1	165.0						
Дүн	4	165.0	1	165.0	-	-	1	0	-	-

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс						
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил									
Шилэн дансны тухай хуулийг хэрэгжүүлж ажиллаагүй	1	0	-	-	-	-	1	0	
Дүн	1	0	-	-	-	-	1	0	
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил									
Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг мөрдөж ажиллаагүй	1	0	-	-	-	-	1	0	
Дүн	1	0	-	-	-	-	1	0	
Нийт дүн	2	0	-	-	-	-	2	0	